

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE
TARTÓZÓ SZÖVETKEZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATILA-UTCZA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai továbbá intézkedésg tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lel,
rendes tagdíj évi 100 lel, kiszáradék és tiszt-
viselők részére 50 lel.

A lapfelfügglő bizottság felfügglője mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 150 lel Négyed évre 40 lel
Fél évre 75 lel Egyes szám 3 lel

A legszomorubb

közállapotokról tesz tanúságot az, ami napjainkban erdélyszerte a rekvirálások terén történik.

A bukaresti minisztertanács kiad egy részletes rendelkezést a gabonafélék közszükségletre való igénybevételére vonatkozólag, amit ezen intézkedés szerint csak a vármegyei prefektusok elnöke alatt álló hattagu bizottság eszközölhet, erre Kisküküllőben felül egy csendőr rekvirált fuvaroszekegére és megindul egyedül faluról-falura „rekvirálni”, nem kérde, hogy kinek mennyi termett és mennyi kell kenyérre, takarmánynak vagy magnak, összeszed minden gabonát és szénát fizetve ezeknek árát átvételi elismervényekkel.

Igy fest egy rendelkezés és annak végrehajtása.

A kolozvári belügyi államtitkár csodálkozva rázza a fejét, hogy olyan világos és részletes rendelkezés dacára, aminőt a kormányzat kibocsátott ilyen esetek is előfordulnak. Pedig ezek már nem is esetek, hanem rendszer, amely nemcsak Kisküküllőn, hanem a Székelyföldön, Kolozs, Szilágy stb. megyékben is alkalmazásra kerül, megsemmisítve az elsősorban érintett gazdaközönség körében a jogbiztonságban amugy is elég súlyosan megrendült hitet.

Ismét egy lökés, mely a mezőgazdasági termelést destructió útján tovább viszi, az állattenyésztés a végzetes kiviteli politika folytán hosszú időre megszűnt a köztermelésben jelentős szerepet játszani, most a gabona és takarmánytermelést igyekeznek megölni a szerencsétlen rekvirálások útján.

Ezen az uton hamarosan oda értünk, hogy maga Argetoianu, a belügyminiszter személyesen is hiába indul el, mert nem lesz az erdélyi gazdától mit rekvirálni.

A marosvásárhelyi gazdaggyűlés feladata lesz ezeket a sérelmeket a nagy közönség és illetékes tényezők előtt feltárni.

A földbirtokreform és a mezőgazdasági ismeretek fejlesztése.

Irta: dr. Drexler Béla.

A földreform törvény óriási kötelességeket támaszt a földművelésügyi kormánnyal szemben. A földművelésügyi kormánynak a legmesszebb menő állami támogatásban kell részesíteni az ujonnan alakuló kis gazdaságokat, kezükbe kell adni az új kisbirtokosoknak a jobb gazdálkodás eszközeit, rá kell segíteni őket egyoldalú kisgazdasági üzemük kifejlesztésére, új termelési ágak meghonosítását kell részükre megkönnyíteni. Különösen szükség van erre Erdélyben, ahol mezői gazdaságra sem a talaj sem az éghajlati viszonyok nem kedvezők, a legkisebb gazdaságban is gonddal, tudással kell összehozni a termelési ágakat, hogy a mezőgazdasági termelés jövedelmét adjon. Az egyszerű szántás-veléssel könnyen hasznosítható föld hiányánál fogva az ismeretesebb, főbb termelési ágak mellett különös jelentősége van a gazdálkodás kevésbé ismert, kisebb belterjesebb ágainak mik a termelőtől az egyszerű rendes földművelésnél több tudást, több hozzáértést igényelnek.

A mezőgazdaságnál nincs meg a munkának az a végtelen egyformasága mint az iparban. A szilárd szabályok, a végtelen munkamegosztás, mi az iparban a nagy üzem fölényének alapja, reá nem igen alkalmazhatók, a nagybirtok a kisbirtokkal szembe versenyre legfőlebb a szem termelés és részben állattenyésztésnél szállhat. A gyümölcsnél, bornál, szárnyasok, vaj és sajt készítésnél szükség van a gazda folyton őrködő szemére s a mi előnye volt a múltban a nagy és középbirtokosnak az eladásnál a hitelnél és beszerzésnél, azt a kisbirtokosok ma már fokozatosan szintén elérhetik a szövetkezetekkel. A parasztbirtokokból álló Dánia szövetkezetei segítségével a világpiacon leveri a nagybirtokosokat.

Erdély termőterületének 9/10-része az új agrár törvény folytán 20 holdon aluli kiszáradék kezébe kerül. Mérheterlen érdek fűződik ahoz, hogy a lakosságnak ez a nagy rétege megszerezze a foglalkozásához szükséges ismereteket és ezek segítségével okszerűbb és jövedelmezőbb gazdálkodást folytasson. Ha azt akarjuk elérni, hogy a mi kiszáradékunk úgy mint a schweitzzi vagy dániai kisbirtokosok versenyezni tudjanak a nagyobb birtokkal, úgy a gazdatársadalomra, valamint kormányzatra nagy feladatok hármlanak. A kormányzati kezdeményezés tisztán hivatali eszközökre nem támaszkodhatik és a gazdasági egyesületekben és földmives szövetségekben összpontosuló gazdatársadalom támogató közreműködését nem nélkülözheti. Nemcsak hogy nem végezheti s nem pótolhatja a kormányzati beavatkozás azt a munkát, amely Erdély gazdasági erőforrásainak fokozottabb kifejítése, elevensége, változottsága, szövetkezeti eszmék megvalósítása, érde-

kében több kevesebb sikerrel eddig is a gazda társadalmi szervezetek végeztek ellenkezőleg azzal hogy a kormány a jövőben az ujonnan alakuló kisbirtokosok érdekeit kötelességszerűen figyelembe részesítendő, megnövekednek a gazdatársadalomra hármló feladatok. A hivatali tevékenység nem hogy nélkülözni tudná, de egyenesen rá van utalva arra, hogy munkájában a gazdatársadalmi szervezetek részt vegyenek a gazdasági élet fejlesztésére ezzel karöltve vállvetett munkával törekedjenek. Mérheterlen kár származott már abból, hogy a kormányzat szűk látókörű politikája folytán nem kérte ki a gazdatársadalmi szervezetek tanácsait akik legjobban ismerik egy-egy vidék gazdasági viszonyait és akik a viszonyok feltárásával és a szükséges intézkedések megjelölésével végtelen hasznára váltak volna a földművelésügyi kormányzatnak.

Az agrárreform alapján beálló új birtokelosztás eminens kötelességévé teszi a kormányzatnak, hogy az intenzív gazdasági oktatásról gondoskodjék.

Az új birtokreform törvény a kisbirtokosok kezébe adja a mezőgazdaságilag használt területek roppant nagy tömegét és ez a körülmény nagy fontosságra emeli a kiszáradék gazdálkodását. Valóságos sociális feladat az, hogy ez elem gazdasági szakképzettsége emeltessék, mivel ezek szakértelmének emelése egyenlő az ország boldogulásával. Mert a mint a kiszáradék további boldogulásának feltétele az, hogy sikeres területet üzzön, éppen olyan kívánatos ez azokra nézve is, a kik a gazdák termelvényeinek fogyasztói, mert ezek megélhetését is nagyban befolyásolja e körülmény.

Miképen történjék azonban a gazdasági népoktatás?

A magyar kormányok rendeletei, amelyek az ismétlő iskolákat gazdasági iskolákká szervezték át, nem érték el egészen céljukat. Az illető népoktatási tanítók megfelelő szakismerettel nem rendelkeztek, így hát legjobb egyéni buzgalmuk is kevés volt ahoz, hogy a gazdasági oktatáshoz fűzött várakozásnak megfelelőjenek. A nagyobb és vagyonosabb községek sem siettek — félve az anyagi áldozatoktól — ismétlő iskolájukat önálló gazdasági iskolákká átszervezni és a községek alig 4—5 százaléka tett eleget a miniszteri rendeleten alapuló kötelezettségének. Az önálló gazdasági iskolák fenntartási költsége különben olyan kiadásokkal terhelné a községeket, amelyet ma — a községek szűkös anyagi viszonyai mellett — alig tudnának viselni.

A mi pedig a földmives iskolák tanuló anyagát illeti, régen megállapított tény, hogy határozottan igen kis része a tanulóknak az, mely olyan kiszáradék fiaiból kerül ki, akik az iskola elvégzése után otthonukba térnek. A földmives iskolák két éves tanfolyamának tanuló anyaga mindig kevert volt, azaz részben kiszáradék fiaiból, részben olyanokból állt — és ez a nagyobb

Lóbabot és csillagfürtöt

keresünk megvételre
Chimico-Farmacentica Cluj. 3346
Strada Nicolae Jorga Nr. 2.

Kukoricát waggontételben megvételre keres
Ermihályfalva és Vidéke „Hangya”
Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet. 3347

Gazdák Biztosító Szövetkezete.

Elfogad tűz, jég élet, betörés és lopás, baleset, szavatossági, kiházasítási stb. biztosításokat. Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatást nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

Fiókgazgatóság Románia részére Aradon.
Vezérképviselőségek:
Aradon, Kolozsváron, Brassóban, Temesváron, Nagyváradon és M. vásárhelyen.

rész — a melyik az iskola elvégzése után közép-birtokokon, sőt uradalmakban keresett és talált alkalmazást. Nem lenne igazságos dolog azt állítani, hogy a földmives iskolából nem tért vissza senki otthonába, de tapasztalatból tudom, hogy általam földmives iskolába juttatott fiuk közül is ambiciozuktól sarkalva nagyobb része nagyobb birtokokon kerestek szolgálatot és nem otthon óhajtottak gazdálkodni.

A birtokreform folytán a kiscgazda közönség még jobban fog idegenkedni a két éves tanfolyamu földmives iskolától. A mezőgazdasági munkabérek csak emelkedni fognak, mert a mezőgazdasági napszámos ezentul saját földjén fog dolgozni és a kis gazdának a 16 éves fiu már nagy munkaerőt jelent, amelytől nem fog megválni akarni, mégha ingyenesen is tanítják.

Hogy a kis birtokos sikkrel termelhesen, ahhoz 2 évnél kevesebb idejű iskola is elegendő. A kiscgazda fia abban a korban, midőn iskolába belép, már legtöbb gazdasági munka technikai keresztülvitelét tudja. Nem ismeri azonban a legtöbb esetben a munkálatok végzésének igazi célját. Hogy öntudatosan dolgozhasson, céllal kell megismertetni, aminek végzésében járatlan, abba bele kell gyakorolni.

Miután az agrártörvény folytán egyszerre nagy tömegek jutnak földhöz, akiknek gazdasági tudásához mérhetetlen érdek fűződik ezen rétegek részére olyan rövidebb ideig tartó (4-6 hónap) tanfolyamokat kellene rendezni, amely tanfolyamokon a tanulók kizárólag gazdasági ismereteket szerezhetnek oly terjedelemben, amely terjedelemben a kis gazda egyszerű viszonyai azt megkívánják. Így a kiscgazda nem forgattatik ki egyéniségéből s beteges ambiciót egyszerű ismeretei birtokában nem fog érezni.

Kisegítő módképen ezeket a tanfolyamokat Erdélyben található minta közép és nagybirtokokkal és főleg az agrártörvény folytán állásukat vesztett gazdatiszteknek birtokhoz juttatásával hoznám javaslatba. A gazdatiszteknek az állam teljes kárpótlással illetve végkielégítéssel tartozik ez a földosztás terhe, mely a felosztásra kerülő területekre arányosan kivetendő. A földbirtokos nem tehet arról, hogy a gazdatiszt állását veszti, ez a vis major reá nézve mely őt mentesíti a gazdatiszt végkielégítése alól. Ezért csak az állam felelős, a melynek földbirtok politikai terve idézte fel a vis majort a földtulajdonosra nézve. A gazdatiszteknel minden esetben arra kell törekedni, hogy azok jó része ne mellőztessék a földosztásnál, hanem nagybirtokokban mint középirtokos helyezkedjék el az új birtokosok között, mert ezáltal megmentjük egyrészt a nagybirtok jelentékeny épület tőkéjét, másrészt ott nagy szükség lesz rájuk az új telepések felügyelete irányítása és gondozása körül.

Jelölje ki a fölomivelésügyi kormány a vármegyei gazdasági egyesületek közbejöttével azokat a középgazdaságokat és ugyancsak a gazdasági egyesületek javaslatára juttasson állásokat vesztett gazdatiszteknek földet, akik eddig a mezőgazdasági kulturának zászlóvivői a többtermelési eszmék gyakorlati megvalósítói voltak, és a kijelölt középgazdaságokban és a volt gazdatiszteknek juttatott középirtokon fog a több százezer új birtokos, de a régiek szaktudása, bővítése is biztosíthatni.

Azok a kisbirtokosok kik a maguk gazdái óhajtanak lenni az ilyen gazdaságokban fogják legkönnyebben a gyakorlati ismereteket megszerezni.

Az állam kötelezheti a gazdaságok vezetőit, hogy a tanulni vágyó földmiveseket mint éves munkásokat felfogadják és őket az éven át előforduló minden munkára megfelelő beosztással alkalmazzák. Ezt tanítási módszert egy-két szakemberrel nagyon könnyű ellenőriztetni.

A szükséges szakismereteket később még az állam által kiadandó népies nyelven írott gazdasági szakkönyvecskék útján lehetne fejleszteni.

A végén utalnom kell újból arra, hogy az egész birtokreform jövője azon fordul meg, hogy milyen kormányzati intézkedés történik a több százezer új birtokos gazdasági nevelésére, mert

ennek híján csakhamar kiéli a legjobb uradalmi talajt s csalódottan otthagyja otthonát, mert abból megélni nem tud.

A métekykor gyógyítása.*

Irta: *Raphael Oszkór* v. állatorvos.

Hogy Fider János az „A májméteky gyógyítása” címe alatt az „Erdélyi Gazda”-ban a „Distol” métekykor ellenes szert ismertette, a cikk elolvasásakor eszembe jutottak az ezen a téren általam is tapasztalt eredmények. A közleményben azonban oly kitérésekkel is találkozom, amelyek nem egészen helytállóak, miért is legyen szabad a kérdéshez hozzászólanom. Teszem azt annál is inkább, mert közeleg újból az az idő, a mikor a juhokat tartó gazdáknak nem lehet eléggé javasolni, hogy a veszélyeztetett vidéken a májmétekykor ellen idejében, vagyis a téli istállóztatás kezdetén védekeznek és ne várja be, a métekykórnak látható tüneteit, amikor már csak tetemes ár kárán tud a bajjal megbirkózni. Azért mondom, hogy a téli istállóztatás előtt nem a fejés végeztével, mert fertőzés a fejés végeztével és a téli istállóztatás kezdete előtt még mindég bekövetkezhetik. A téli istállózás kezdete után ez évben azonban már nem.

Ismerve ugyanis a méteky fejlődését tudjuk, hogy annak utolsó fejletlen alakja a cercaria az, amely elhagyva a vízi csiga testát a fűszálakhoz tapad és ott a testéből kiválasztott nyálkás anyaggal betoldódik, miáltal egy 2-3 mm. átmérőjű fehéres képletet képez, amely a növényevő állat gyomrába kerülve, tokjának feloldása után az epe utakba vándorol, ahol 6 hét alatt már éretté fejlődik ki. Miután juhaink a fejés befejeztével még legelni szoktak, találkozhatnak tehát még ilyen cercariás fűszálakkal és azért tartuk be szabályul, hogy a profilaktikus kurát a téli istállóztatás kezdetén ejtsük meg, akkor megölve gyógyszereinkkel a méteky fejletlen alakját, megelőzzük a vándorlásuk által előidézett traumás májgyulladás és vérfogás időszakát. A veszélyeztetett vidéken ne várjunk a gyógyítással, amikor már a soványodás időszaka bekövetkezett (amely többnyire január hónapban kezdődik) mert súlyban nagy veszteséget szenvedünk. Ez az állapot érezteti káros voltát azután a bárányozás este-jelenél is.

A métekykor orvossága pedig, jelenleg az egyedüli és feltétlenül biztos orvossága a dr. Marek József bpesti állatorvosi főiskola belgyógyászati tanár kísérletei alapján készített és az újpesti „Chinoín” gyógyáru gyár által forgalomba hozott „Distol”.

A „Distol”-t dr. Marek József — eltekintve a külföldi szaklapoktól — „A métekykor orvoslása”, *Állatorvosi Lapok* 1816. az *Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok* 1917. a *Néplap* 1917. évfolyamában eléggé ismertette. A hatóanyaga nem egyéb, mint az erdei pajzsika (*Aspidium filix mas*) nevű páfránynak kivonata, mely kivonat készítése dr. Marek speciális eljárásával történik. Az *Extr. filicis macis* tehát igen is a „Distol” tulajdonképeni hatóanyaga és téves ha cikkirő ezen szervnek nem tulajdonít semmi eredményt. Ezen páfránygyökér kivonatról pedig már régen tudva van, hogy az méteky-ölő. Hiszen a dr. Hutyra—Mareknek 1918. évben kiadott „Belgyógyászat” III. kötetének 275. lapján is a páfránygyökér kivonat a májméteky ellenes szerek között javasolva van. Azonban 1916. évig, ameddig dr. Marek megelőzőleg éveken át tett kísérleteinek feltűnő eredményét nem közölte, a „Distol”-nak ezen biztos gyógyhatásáról tudomásunk nem lehetett. De még 1917. év őszén amikor a kovásznai juhokban a métekykor fellépett sem lehet még a nagyrésztben hadbavonult, de az itt maradt és túlterhelt állatorvosokat azzal illetni, hogy minden állatorvos, kihez ez ügyben tanácsért fordultunk biztosabb szert, mind a

* Megjegyzések az „Erdélyi Gazda” 30-ik számában közölt „A májméteky gyógyítása” című közleményre.

levágást nem ajánlott. Ezen idő alatt állatorvos és gyógyszerésznek tanácsára többféle szerrel kísérleteztünk, melyek mind csődöt mondtak — és hogy az állatorvosok a „Distol” nem ismerték volna.

Hiszen a „Distol” a mi tanárunknak — állatorvostanár — kísérleteinek az eredménye, amelyet nevezett tanár elsősorban a mi ismereteinknek gyarapítása végett hozta a nyilvánosságra. Hogy pedig ezen szerről egyesek is tapasztalatokat gyűjthettek volna — arra kevés volt az az idő, amely amint már jeleztem, a nagyrészt hadbavonult állatorvosoknak rendelkezésére állott. Ma már úgy gondolom minden állatorvos, nemcsak ösméri, hanem meg is győződött a „Distol” kitűnő hatásáról.

Dr. Marek József különben, közleményei szerint az *Aspidium filixmassal* egyidejűleg Kamalával, annak úgy por, mint *Extractum* alakjával is kísérletezett. Azt tapasztalta, hogy a szarvasmarhánál hatástalan, nagyobb adagokban pedig egyenesen káros. Juhoknál a Kamala megöli bár a métekyeket, de megbetegíti a szervezetet is és legyengíti az általa okozott hasmenéssel az állatot — sőt halált okozó is. A Kamalát ennél fogva kihagyván kísérleteiből — azt pusztán *Extr. filicis marissal* folytatta.

Hogy a „Distol” mily kitűnő szer lehet a métekykor ellen, arról dr. Marck közleményei teljesen meggyőztek. Meltatta még a „Distol”-t dr. Hetzel Henric állatorvos is, az *Állatorvosi Lapok* 1918. évfolyamában. De ha szolgálók az ügynek vele — legyen szabad saját észleléseimből is egy néhány esetet leközlöni.

1920 év telén ezen a vidéken is nagymérvben pusztított a májmétekykór. Egyes községekben alig volt már juh. Az itteni gazdák pedig nagyon bizalmatlanok voltak minden orvossággal szemben. Már sokat is költöttek mindenféle titkos és nem titkos szerekre. Hiszen a télen majd minden patikusnak volt egy a biztos májméteky ellenes szere. A hozzám fordulónak a „Distol”-t említettem amelynek grammja azonban akkor 3-50 lei lévén egy kifejlesztett juhok az orvossága 22 lei körül került volna. Ezt az összeget mindenki drágálta és a védekezés már csak a kényszervágásokból állott. Az a gazda aki mégis orvosolni szerette volna juhait holmi garanciát kért: „feleletre” óhajtotta azt. Voltak akik hajlandók lettek volna juhonként 25 leit fizetni, de csak azon juh után, amely megmaradt még pedig május hóban. A juhok pedig ezen tárgyalások közben félelmetesen pusztultak a még élők pedig rohamosan legyengültek. Ekkor bizván Dr. Marek tanár „Distol”-jában úgy állapodtam meg a hozzám forduló kiscgazdával, hogy elvállalom gyógykezelésre a nekem átadandó beteg juhokat minden dijazás nélkül „harmadá”-ban. Különösnek tetszik talán ezen vállalkozásom de más módot nem találtam, hogy a „Distol”-t bemutassam és megösmertessem. A gazdával, a kikkel dolgom volt, amint már mondtam, csupa kiscgazda volt, akik nem voltak hajlandók már hajlandók semmiféle összeget reszkirozni és meggyőződésük szerint a májmétekykór gyógyíthatatlan betegség, különösen akkor, ha „a méteky már az epehólyagban van és az ő juhukban a méteky már ott is van.”

A gyógykezelésre átadott és alanti táblázatba foglalt juhok bizony akkor már igen rossz és reménytelen állapotban voltak. Többnyire a földön heverték — erősen lesoványodó — vízkóros tünetekkel.

A gyógykezelés 1921. III. 5-éig tartott, mely idő után az állatok „Distol” nem kaptak többé. Ha pusztán csak azt vesszük tekintetbe, hogy az általam kezelt juhokból a kezelés előtt 103 drb juh pusztult el métekykórban, a kezelés alatt és utána a teljes gyógyulásig pedig csak 13 darab. Hogy a kezelés alá vett juhok mind erősen lesoványodott és vízkóros állatok voltak, amelyeknek a körjárólata a régebbi belgyógyászati ismeretek szerint feltétlenül kedvezőtlen volt — kézenfekvő a distolnak megbízható és eredményes gyógyhatása.

A tulajdonos neve	A gyógykezelés megkezdése előtt elhullott juh	Gyógykezelésre adott juhok	Gyógykezelés alatt máj- hó 1-ig elhullott juh	Meggyógyult
Ij. F. Gy.	5	12	3	9
Id. F. Gy.	9	11	2	9
K. Gy.-né	6	7	1	6
I. M.	5	3	—	3
P. S.	4	5	1	4
Ij. B. M.	10	12	—	12
Id. B. I.	8	10	1	9
K. I.	4	2	—	2
B. I.	2	3	—	3
K. I.	11	14	2	12
D. I.	3	3	—	3
L. B.	5	10	1	9
T. Gy.	5	6	—	6
F. B.	10	8	2	6
B. M.	7	6	—	6
F. St.	9	20	—	20
Összesen:	102	132	18	119

A kezelés közben elhullott juhok mind fel lettek általam boncolva. A boncoláskor pedig mindig azt találtam, hogy az állatok az általános lesoványodás és vérfogyottság folytán, valamint a vízkór miatt hullottak el. A distol beadása utáni 5-ik napon ugyanis a mételemek már élettelen sárgás kocsonyás képletet képeztek és a későbbi napokban már csak feketés szemcsés törmelék alakjában voltak a májban észlelhetők. — A distol továbbá ugyanilyen jó eredménnyel használható szarvasmarhák mételemek ellen is. 4 esetben alkalmaztam négy tehénél, amelyeknél a betegség szavatossági kérdés volt. Ezek az állatok ugyanis a tél kezdetén eladattak és rajtuk később a betegség kifejlődött — eladónak vissza hozattak. Mind a négy állatnál szembeutó lesoványodás következett be, étvágy és jó táplálás mellett. Később hasmenés és a jellemző „gusa“ áll alatti vizenyős lezúrdás lépett fel. Az előirt distolnak a beadása teljesen megszüntette a bántalmat. A hasmenés abba marad, a gusa visszaféledt — sulyban gyarapodtak és 3—4 heti időközben a felek maguk is elismerték, hogy az állatjuk egészséges.

Alkalmam volt azonkívül még 2 drb 2 éves fehér növendék ökröt distollal gyógyítani. S. I. f-i lakos vásárolta ezen 2 állatot a f. évi február hó 3-án és március hó 25-én jött el, hogy az állatok folyton soványodnak és estére nagy torok alatti daganattal (gusával) kerülnek haza a legelőről. Az állatok bélsarában a mételey jellegzetes kupás petéje látható volt. A mételeykór tehát egész határozottan megállapítható. Rendszeres distolos kezelés mellett a baj megszünt és a gazda az állatokat továbbra is megtartotta. Ezt azért említettem meg, mert a mételeykór szavatossági eseteiben itt egy nagy kérdés előtt állunk. Szavatossági baj-e még a mételeykór a „Distol“ feltalálása után van nem? A mételeykór ezután már nem „lényeges hiba“, mert distollal teljesen és biztosan gyógyítható.

A distol elárusításának képviseletét Erdély és Bánát területére a „Gea“ Krayer gyógyárugyár r. t. Temesvár bírja. Gramja a télen 3'50 lei, ma azonban a cégnek f. é. aug. 10. kelt árajánlata szerint 5 lei. Egy élő sulyban levő 370—420 kgrmos szarvasmarhának kell például 4×12 grm. = 48 grm. × 5 lei = 240 lei, a a mai állatárak mellett nagy összeg.

SZÖVETKEZÉS.

A bánáti gazdatisztek és hivatalos bérlők nagygyűlést tartottak a Kontinental nagytermében, ahol mintegy 150 gazdatiszt és bérlő volt jelen. A helyi csoport tisztikara és választmánya a következőképpen alakult meg: diszelnökök Rotáriu Maximilián, Serbán Viktor, Szobotka Imre. Elnök Beniczky Imre. Ügyvezető alelnök Ferenczy Antal. Titkár Darvas Béla. Jegyzők Darvas Sándor és Heksch Frigyes. Választmányi tagok: Popetz György, Kanizsa

Béla, Takács Kálmán, Bedő Béla, Juhász István, Deutsch Manó, Róna József, Farkas József, Tereba Árpád, Mezei Ferenc, Rotter Béla, Grünwald Zsigmond. Választmányi póttagok: Juhász Dezső, Szakál Béla, Nagy János, Rechinzer Gábor, Vertán Antal. A nagygyűlés egyhangúlag elfogadta a Marosvásárhelyen tartott országos nagygyűlés azon határozati javaslatát, amely azzal foglalkozik, hogy a gazdatisztek és bérlőket a kormány szaktudásukhoz mértén megfelelő mennyiségű földhöz juttassa. Egyidejűleg elhatározta, hogy egy háromtagú küldöttséget meneszt az erdélyi csoport küldöttségével egyetemben Bucuresstbe a határozati javaslat átjuttatására és pedig: Beniczky Imre, Szobotka Imre és Ferenczy Antal személyében. Felhívják egyben mindazon bánáti gazdatisztek és bérlőket, akik ezen nagygyűlésen jelen nem lehettek, hogy saját érdekükben mielőbb jelentkezzenek Ferenczy Antal ügyvezető alelnöknél Timisoara l., Dóm-tér 10. szám alatt.

Egyleti élet.

Az E. G. E. lótenyésztési szakosztálya. Erdély és a kapcsolt részek nemes lótenyésztői már ez év tavaszán alkalmi egyesülést létesítettek a lótenyésztés érdekeinek megvédése céljából, ennek az egyesülésnek megfelelő formát akarván adni, a megkezdett munka folytatását és kiterjesztését célozza az E. G. E. lótenyésztési szakosztálya megalakításának terve, amelyre vonatkozólag az elnökség a következő körlevelet bocsátotta ki:

Folyó év tavaszán folyamatba tett lótenyésztési akciónk során a hivatalos körök által is melegen pártoltan felmerült az Erdély és kapcsolt részek nemes lótenyésztői egyesülésének eszméje. A mezőgazdasági állattenyésztés egyik ága sincs a viszonyok, különösen az agrárreform által annyira veszélyeztetve, mint a nemesvérű lótenyésztésünk, amely pedig ezelőtt európai hírnévnek örvendett; ennél fogva egyik mezőgazdasági ág sem kívánja meg annyira a társulásban való egyesített erő kifejtését. Ez a gondolat vezette lótenyésztőinket akkor is, amidőn a tavasz folyamán a ménés birtokok és ezzel a veszendőnek indult lótenyésztés megmentése érdekében akciót indítottak, ugyanez a gondolat és cél lebeg szemeink előtt, amikor a már megindult és eredményekkel kecsegtető tevékenység folytatása és kiterjesztése érdekében az Erdélyi Gazdasági Egyletnek kapcsolatosan egy lótenyésztési szakosztály fölállítását és megszervezését javaslatba akarjuk hozni.

A hivatalos körök, akikkel ebben az ügyben eddig érintkezést tartottunk, a legnagyobb jóakarattal és szimpátiával fogadták a társulás eszméjét s mi is megvagyunk győződve arról, hogy a lótenyésztők érezve azt a veszélyt, amelybe lótenyésztésünk kerül és méltányolva azokat az előnyöket, amelyeket egy ilyenforma társulás nyújthat, készséggel fognak a szakosztály megalakításában részt venni és a megindítandó közös munkában erejükkel támogatni.

A megalakítandó lótenyésztési szakosztály mintául a hazai tájfajta tenyészeteket és a németországi lótenyésztői egyesületeket venné, az Erdélyi Gazdasági Egyletnek az alapszabályok keretén belül biztosított autonómiával bíró szakosztálya lenne, mely önálló vagyonekezeléssel rendelkezne. Ebben a formában alakulási és alapszabály jóváhagyási formalitások fölöslegessé válnak.

Alólirottak azon kéréssel járulunk Tisztelt Gazdatársunkhoz, hogy a lótenyésztési szakosztály megalakulásában részt venni szíveskedjék és e célból a folyó évi október hó 7-én d. e. 10 órakor Kolozsvárt az Erdélyi Gazdasági Egylet székházában tartandó alakuló gyűlésre ezennel tisztelettel meghívjuk, ezen gyűlésen tárgysorozata rendjén a szakosztály megalakulása, programja, ügyrendje stb. kerülne tárgyalás alá.

Amennyiben Tisztelt Gazdatárs úr meg-

jelenésében akadályozva volna, kérjük szíveskedjék képviseltetéséről gondoskodni, vagy pedig amennyiben ez sem volna lehetséges, úgy írásbelileg tudatni, hogy a szakosztály alakulásában részt óhajt venni vagy sem. Minden levelezés az „Erdélyi Gazdasági Egylet“-hez Kolozsvár, Attíla-utca 10. intézendő.

Kolozsvár, 1921. szeptember hó 20.

Kiváló tisztelettel:

Dr. gr. Bethlen György s. k. Farkas Árpád s. k.
alelnök. szakoszt. titkár.

Törvények, rendeletek.

Felsőbb gazdasági szakoktatás. — A Monitorul Oficial 132. száma közli a minisztertanácsnak a felsőbb gazdasági szakoktatási intézményekre vonatkozó szabályzatot jóváhagyó határozatát. Ezek szerint a Heresztraui gazdasági főiskola és a kolozsvári Gazdasági Akadémia fogják a szakoktatás legfelsőbb tagozatát képezni. A felvételi feltételek mindkét iskolánál középiskolai érettségi vagy az ezzel egyenrangú végzettség. A tanítási idő tartama 4 év, ebből a 3 év elmélet, 1 év gyakorlat. A tananyag 13 főcsoportra oszlik, amelynek kiegészítéseképpen 9 előadók által ellátandó mellékcsoport szolgál. Az iskolák vezetése a tanári testület által választott igazgató kezében van. A rendelet többi része az oktatás, a tanári testület dolgai és kötelességei, a tanárok kinevezése és az ösztöndíjakra vonatkozó intézkedéseket tartalmazza.

Az állatvágási rendelet módosítása. A folyó év augusztus 19-én megtartott minisztertanács az állatvágási tilalom ügyében kiadott s lapunk ez évi első számában ismertetett állatvágási tilalmi rendeletet oda módosította; hogy megengedi a 6 évnél idősebb podoliai ökröknek, a 4 évnél idősebb egyéb fajtájú ökröknek és a 8 évnél idősebb podoliai tehéneknek a vágását.

Vegyes közlemények.

A cukorrépa ára és a termelők. A cukorgyárak egyes vidékeken (Barcaságban) kiegyeztek a termelőkkel, hogy az idejű termésű cukorrépa 100 kg.-ként 32 leiert veszik át. A termelők túlnyomó többsége azonban — az áron nem hajlandó átengedni a répa — tekintettel a nagy takarmányviszegré — inkább feleteti az állatokkal. A takarmányviszegrének is magasabb az ára ennél holott tápértéke jóval alacsonyabb. Reméljük, hogy az árak felemelésével utját fogják állani a cukorrépa-termés feletetésének. Amennyiben békés megegyezés lehetőségének hiányában a gyárak a hatósági ármegállapításhoz folyamodnának, úgy megvan a veszély, hogy a gazdák beszüntetik a cukorrépa amegy is költséges és sok vesződséggel járó termesztését, ami viszont nemzetgazdasági szempontból volna káros, mivel ez esetben nagyobb mennyiségű külföldi cukor behozatalára szorulnánk.

Az erdélyi szeszgyárosok nagyrésze Brassóban folyó évi szeptember hó 15-én tartott gyűlésén megalakította a szeszszindikátust, nyitva hagyva a megnevezett többi szeszgyáros részére azonos feltételek mellett a belépés lehetőségét. A szindikátus folyó évi október hóban működését minden körülmények között megindítja.

A szindikátus székhelye Kolozsvár lesz. központi iroda fogja vezetni megfelelő szervezetek mellett. Célja a szesztermelés és forgalom szabályozása kvóták alapján.

Eladó bor és must.

Különb. homok bort 1920 és 1921 évi termést 12—14 Hallgand fokú, édes, továbbá október elején, szüretkor mustot ajánl az

ÉRMIHÁLYFALVA ÉS VIDÉKE „HANGYA“ FOGYASZTÁSI ÉS ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZET

HIRDETÉSEK.

Sitér és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi okt. hó 2-án d. u. 3 órakor a református fiú iskolában 1918., 1919. és 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik paragrafus értelmében, meghívattak azzal, hogy ha a tagok keletkezésében meg nem jelennének, úgy a közgyűlés október hó kilencedik napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelőbizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 8. Határozathozatal a Nagyenyedi Központozóhoz való csatlakozás ügyében. 1920. évi december 31-én a tagok száma 226, üzletrészeinek száma pedig 868 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Sitér, 1921. évi aug. hó 30-án. Az igazgatóság:

Etédi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi október hó 2-án délután 3 órakor a község házában 1920 évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik §-a értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés okt. hó 9-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 189, üzletrészeinek száma pedig 674 volt, az év folyamán belépett 1 tag 4 üzletrésszel; kilépett 1 tag 4 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Etéd, 1921. évi szept. hó 18. Az igazgatóság:

Márkodi „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi szeptember hó 30-án délután három órakor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés október hó 2-án fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 105, üzletrészeinek száma pedig 909 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Márkud, 1921. szeptember hó 5-én. Az igazgatóság:

Pelbárhidai „Hangya” fogyasztási és ért. szöv. 1921 évi október hó 2-én délután 4 órakor a község házában 1920 évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik paragrafus értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok keletkezésében meg nem jelennének, úgy a közgyűlés október hó 9-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelőbizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920 évi december 31-én a tagok száma 208, üzletrészeinek száma pedig 707 volt. Az év folyamán belépett 1 tag 3, üzletrésszel; kilépett 1 tag 3 üz-

letrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Pelbárhida, 1921. szept. 10-én. Az igazgatóság:

Karácsonfalvai „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi október hó 25-én délután 3 órakor a község házában 1921. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok keletkezésében meg nem jelennének, úgy a közgyűlés okt. 9-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelőbizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. dec. 31-én a tagok száma 192, üzletrészeinek száma pedig 250 volt; az év folyamán belépett 1 régi tag 2 üzletrésszel; kilépett 2 tag 2 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Karácsonfalva, 1921. szeptember hó 11-én. Az igazgatóság:

Szováta és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921 évi szeptember 28-án d. u. 3 órakor a község házában 1920 évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik §-a értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés okt. hó 5-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920 év december 31-én a tagok száma 167, üzletrészeinek száma pedig 230 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Szováta, 1921. július hó 31. Az igazgatóság:

Puj és vidéke „Hangya” fogy. és ért. szöv. évi október 2-án d. u. 3 órakor a község házában 1920 évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, meghívattak azzal, hogy ha a tagok keletkezésében meg nem jelennének, úgy a közgyűlés október hó 2-án tartatik mely, tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 511, üzletrészeinek száma pedig 305 volt, kilépett 1 tag 1 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Puj, 1921. szeptember hó 16-án. Az igazgatóság:

Villamos hegesztésű vashordókat szeszgyárak, olajkereskedők, cséplőgéptulajdonosok részére legutányosabban szállít

Hann és Társa

Gép és Műszaki Kereskedelmi R.-T.

A szepesváraljai

Harmatta János r.-t.

villamos hegesztésű vashordók gyára képviselője és rizományi raktára

Cluj—Kolozsvár

Str. Regina Mária (v. Deák F.-u.) 11. 3336

Megjelent

Erdély, Bánát, Körös és Maramaros vidéki

Földreform törvény

magyar nyelven

az

Erdélyi Gazdasági Egylet
kiadásában.

Ára 10 lei.

Az E. G. E. kiadásában megjelent gazdasági és jogi szempontból felülvizsgált szöveg egyedüli hiteles magyar nyelvű fordítása e törvénynek és mint ilyen, minden gazda számára nélkülözhetetlen. Kapható:

Kolozsvárt az E. G. E. titkári hivatalában, Attila-u. 10. sz. Minerva könyvkereskedésben Deák Ferenc-u. 1. Friedmann Mór, Keszei Albert Máttyás kir.-téri üzletében. Lepage Lajos könyvkereskedőnél.
Tordán: A vármegyei Gazd. Egyletnél, Flüssy József könyvkereskedőnél.

Aradon: A vármegyei Gazd. Egyletnél. Kerpel Izsó könyvkereskedésében és Oláh Sándor és Társa könyvkereskedésében. „Kelet” hírlapelárusító-nál és Klein Mórnál.

Brassóban: Hubert Hedwig és Társa könyvkereskedésében és Zeldner könyvkereskedésében, **Marosvásárhelyen:** A Földműves Szövetség-nél. Révész Béla könyvkereskedésében és Auffenberg és Zahn cégnél.

Désen: Vármegyei Gazdasági Egyletnél. Román Viktor könyvkereskedőnél.
Gyergyószentmiklóson: Csikvármegye Gyergyóvidéki Gazdasági Egyesületnél.

Szatmáron: A vármegyei Gazd. Egyletnél. Weisz Zoltán, Lövy Miksa könyvkereskedőknél.
Sepsiszentgyörgy: Dr. Barabás és Sípos könyvkereskedésében.

Nagyvárad: Klein és Traján könyvkereskedőnél.

Déva: Laufer Vilmos könyvkereskedőnél.

Lugos: Nemes Kálmán könyvkereskedőnél.

Temesvárad: Moravetz Testvérek könyvkereskedőnél.

Maramarossziget: Mendelovits Jenő könyvkereskedőnél.

Dicsőszentmárton: „Erzsébet” könyvkereskedőnél.

3344.

ERDÉLYI GAZDA ZSEBNAPTÁRA

gyönyörű kiállításban, nagy terjedelemben, értékes és változatos tartalommal jelenik meg

az 1922 évre.

A szokásos naptári, csillagászati, névmutató stb. részekon kívül a gazdák nélkülözhetetlen tudnivalóinak egész tárháza lesz az Erdélyi Gazda Zsebnaptára, mely a következő részekre oszlik fel: 1. A földművelésügyi minisztérium ügybeosztása. 2. A gazdasági egyesületek jegyzéke. 3. Szövetkezeti intézményeink ismertetése. 4. Növénytermelés gazdag tartalommal. 5. Állattenyésztés. 6. Takarmányozás. 7. Tejgazdaság. 8. Szőlészet, borászat. 9. Méhtenyésztés. 10. Mezőgazdasági számtartás kis-, közép- és nagybirtokosok számára. 11. Mezőgazdasági gépészet. 12. Gazdasági mérték, területközméter stb. kiszámítás. 13. Gyógy növény termelés. 14. Kertészet. 15. Földbirtok politika. 16. Az erdélyi vásárok időszertitli jegyzéke. 17. Hasznos tudnivalók stb. stb.

A naptár, mely hivatta lesz a „Köztelek” zsebnaptárát is pótolni, nélkülözhetetlen kézi könyve lesz gazdaközönségünknek. Ezért mint gazdasági szak-könyv és vezérlő, ott kell legyen minden falu minden szövetkezetének és magyar gazdacsaládjának asztalán egész esztendőben.

A naptárra előjegyzéseket elfogad az Erdélyi Gazda kiadóhivatala.

Az Erdélyi Gazda Zsebnaptára

a legjobb és legcélszerűbb hirdetési organum. Aki cégét, gyártmányát, termelvényét ismertté akarja tenni, az hirdessen az Erdélyi Gazda Zsebnaptárában. A hirdetési árak a lehelő legutányosabbak. 3338